

Страха ради Комісарського

Сергій Пилипенко

Швидкий поїзд наближався до Лизавету. Огрядний стариган у купе м'якого вагону витяг із пост-папера телеграму і ще раз перебіг по ній очима:

*Харків, 2 листопада 1923 року Харків медінститут професорові
Штольлану негайно виїздить Лизавет зараження крові породильниці
ратуйте
Заввідздоров'я Нападюк*

"Чи встигну? — думав старий професор, лаштуючись до виходу. — Телеграма смертю дхне. По-дурному, мабуть, і виїхав. Проте..."

На пероні на нього вже чекав заввідздоров'я, худорлявий чоловік із нервовим жовтастим обличчям. За хвилину добрі коні вже мчали обох у місто.

— Spezi липові, хвороба їх узяла б, — лаявся по дорозі Нападюк. — Кажу їм: дивіться — це ж бо нашого предчека[159 — Предчека — голова місцевого відділення ("председатель", рос.) ЧеКа, ВЧК (з рос.: Всеросійської надзвичайної комісії з боротьби з контрреволюцією та саботажем). Заснована в 1917 р. Діяла на підставі вироків, ухвалених без судової процедури, що лягло в основу т.зв. "червоного терору".] жінка. Тільки-но трапиться щось — ннну...

Заразили, мерзотники! Не інакше, як навмисне заразили, контрреволюція шипуча.

— А стрептококову сироватку вводили? — перепинив лайливого подорожника професор.

— Так ото ж-бо то й є! Сам привіз я породильницю до міськлікарні. Приятель мені предчека, так я з самого початку доглядав. Дивіться, кажу, гарячка починається, гарячка, чуєте? Стрептококової треба. І, думаєте собі? Приходжу на другий день — ані поворушилися. Давай, кажу, сироватки, бо згною у підвалах, гади ви повзучі! Забули, з ким маєте діло? Та, мать, вже пізно було. Ще погіршало. Тоді вам телеграму бахнули. Спасибі, приїхали. Покажіть отим клізмам гумовим своєї науки, а ми вже своєї покажемо...

Коні стали. Вибіг зустрічати гостей головний лікар із переляканими очима.

— Дайте, колего, помитися і покажіть мерщій хору.

Старий професор оглядав породильницю, і обличчя йому дедалі хмарніло. Заввідздоров'я погрозово зиркав на міських лікарів, що з винувато-напруженим виглядом стежили за рухами столичного гостя. Тишу прорізав, нарешті, його наказливий голос:

— Дайте історію хвороби. Дайте температурний листок.

Десяток рук одразу потяглися виконувати загадане.

Десяток очей назирцем стежили, як хитав головою професор і щось сердито

плямкав про себе губами.

— Що ж, колеги... Ми — люди свої. Нам соромитися нічого. На помилках, як кажуть, учимося. Мені б хотілося одної бути думки з вами, та ж ніяк не можу із вашою діагнозою погодитися. Дивіться хоч би на зміни температури: хіба ж так породильна гарячка відзначається? Простісінський лікпом скаже, що це типовий тифус і нічого більше. Тож як ви сміли вводити хорій на тифус та ще після пологів стрептококову тую сироватку? Вона на серце, всім відомо, ділає. Тож і погіршало, — як ще не вмерла... Сором вам, колеги, сором, кажу...

Професор глянув гнівно довкола і змовк, зачудований: до нього весело всміхався десяток очей, заввідздоров'я одвернувся в куток і похнюпивсь, а замість переляканого, бадьорий голос старшого лікаря чуло бринів:

— Спасибі вам, професоре! Визволили з біди. Ми й самі діагностували тифус. Страха ради комісарського на сироватку погодилися.

Породильниця розмови цієї не чула. Предчека там теж не був. А було це року не теперішнього.

Харків, 1/XI 1924 р.